

Posamezne številke: Na-
radne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABOR*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNINA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezne številke: Na-
radne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. na-
stropje. Telefon interurb. št. 279.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. SHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.737.

Na naročila brez denarja se ne
odziva. — Reklami se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, petek 5. maja 1922.

Številka: 102.

Albanija in Jugoslavija.

Ljubljanski Slovenec prinaša zadnje dni menda izvršna poročila iz Skadra, v katerih predočuje svojim čitateljem Albanijo in Albance v kar najsimpatičnejši luči. Na dolgo in široko piše o albanski kulturi in o velikem patriotizmu, ki preveva državljane te čudne balkanske države. Dase ta kulturna država ne more urediti in konsolidirati ter da ti patriotski državljani ne morejo uspeti s svojim patriotizmom, so pa po piščevem mnenju krivi le Srbi, ki s svojo imperijalistično propagando povzročajo večne nemire. Posebno slavo pojo »Slovenec« poročevalci, še katoliški albanski duhovščini, predvsem redovnikom ovzgojenim v Italiji, iz česar je razvidno, da mora biti tudi sam katoliški duhovnik, redovnik. In to je važno, ker nam na mah še bolj podkrepi že prvo neodoljivo mnenje, da so poročila skrajno tendenciozna ter pisana le iz sovraštva do Srbov in do pravoslavja. Da pa so ta poročila res tendenciozna in srbo-fobska, nam potrjuje knjiga, ki je izšla skoro istočasno s »Slovenec« poročili, ki se poča tudi skoro z istim predmetom in katero je spisal popolnoma nepristranski opazovalec — Anglež Henry Baerlein.

Knjiga Henrya Baerleina: »A difficult frontier: Jugoslavia and Albanians«, ki je izšla te dni v Londonu nam žal ni na razpolago, zato se moramo v poročilu o mnenju nepristranskega Angleža omejiti le na to, kar poroča iz njene vsebine publicist M. v zagrebškem »Obzorju«. G. Baerlein je kot dopisnik velikega angleškega dnevnika »Times« dobil nalogo, da prouči albanske razmere z ozirom na odnose med Albanijo in Jugoslavijo. Podal se je na lice mesta ter o rezultatih svojega opazovanja napisal v svojem listu več izčrpnih poročil, katera je sedaj pomnožena in izpopolnjena izdal v posebni knjigi pod uvodoma označenim naslovom. Da bi svoje trditve čim bolj podkrepil, razlaga Baerlein v početku svojega dela razmere na mejnem jugoslovensko-albanskem ozemlju za časa selitve Srbov pod patrijarhom Arsenijem Černojevičem. Nadalje pa piše o podrobnostih, predvsem o narodnostnem ozemlju ter pravi, da žive dandane v krajih krog Prizrena in Djakovice po večini Albanci, ki so pa le priseljenci ter poalbanjeni Srbi. To so kraji iz katerih je vodil Arsenije Černojevič selitev Srbov. Tedaj in tudi poprej Srbi in Albanci niso živeli v sovraštvi, ampak nasprotno v precej iskrenem prijateljstvu in poobratimstvu. Često so se tudi ženili med sebojno. Spor med Srbi in Albanci je novejšega datuma. Dve volesili, Avstrija in Italija sta se borili za to, katera bo dobila protektorat nad Albancijami ter sta v tej medsebojni borbi korumpirali albanski narod. Od tod so izvirale tudi vse albanske vstaje proti Srbiji pred svetovno vojno ter proti Jugoslaviji po svetovni vojni.

Avstrija je propadla, toda Italija, ki se boji države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker ji je na krivico način odtrgala velik teritorij ter preko 700.000 Slovencev in Hrvatov, nadaljuje še vedno svojo staro igro: podkupovanje albanskih prvakov ter oboroževanje albanskih band proti Jugoslaviji, ker hoče s tem vezati moč Jugoslavije stalno na ta del meje. Neovrgljiv fakt je, pravi Baerlein, da nosijo vse povojne albanske vstaje proti Jugoslaviji žig italijanske hujskaške igre. — Izkrčevanje italijanske municije v Lječu, in istočasno poročanje iz Rima, da je Jugoslavija napadla ter prešla mejne neodvisne države Albanije, so jasni znaki za vsakogar, da se je ho-

Položaj v Beogradu.

Proračun ministrstva za zunanje zadeve.

ZM Beograd, 4. maja. Parlamentarna sekcija, ki ji je poverjena razprava proračuna zunanjega ministrstva, je svojo nalogo skoncila in finančnemu odboru predložila svoje poročilo. Sekcija predlaga v prvi vrsti zvišanje za izdatke za naša poslaništva in konzulate.

Finančni minister na potu v Beograd.

ZM Beograd, 4. maja. V večerajšnji vladni seji se je prečitala nova ponudba londonskih bank, ki nudijo 25 milijonov funtov šterlingov. Razprav-

Madžarski agenti v Jugoslaviji.

ZM Beograd, 4. maja. V Subotici je prišla policija nekoga Davida Schieberja, pri katerem so našli velike vsote denarja ter ključ za šifrirana pisma. Arefirani je priznal, da pripada organizaciji »Probujajočih se Mad-

ljalo se o poudbi ni, ker pričakujejo v petek prihod finančnega ministra.

Nove olajšave za zgradbe stanovanjskih hiš.

ZM Beograd, 4. maja. Oddelek za zgradbo stanovanj ministrstva za javna dela bo v kratkem izdal pravilnik glede olajšav za one, ki gradijo mala stanovanja. Če se lastniki takih stanovanj zavežejo, da bodo oddali ta stanovanja v najem po zmerni ceni nepremožnim slojem, dobe gradbeni material iz državnih zalog po nizki ceni ter imajo tudi za prevoz po železnici znaten popust. Novi pravilnik bo stopil v veljavo s 15. majem t. l.

Izjava ruskega delegata Rakovskega o Jugoslaviji.

ZM Zagreb, 4. maja. »Jutarnji list« objavlja razgovor svojega posebnega poročevalca v Genovi z ruskim delegatom Rakovskim. V razgovoru se je Rakovski pritoževal, da zavzema Jugoslavija s tem, da podpira Wrangla, napram Rusiji sovražno stališče. Po njegovem mnenju so se zbrali v Jugoslaviji vsi ruski reakcionarci, ki hočejo pripravljati ruski vladi nove težkoče. Mala antanta je sploh sovražnik Rusije. Na vprašanje, zakaj v svojem pismu predsedniku konference ni omenil tudi Češkoslovaške, je odvrnil,

da je vlada češkoslovaške republike dosedaj vedno korektno postopala. Na vprašanje, čemu podpira Rusija avtonomistična stremjenja posameznih plemen Jugoslavije, dočim je jugoslovenska komunistična stranka centralistično organizirana, je Rakovski odgovoril, da želi Rusija splošno federacijo balkanskih narodov. Rusija pa ne more mirno gledati, da podpira Jugoslavija Rumunijo, ki je okupirala rusko Besarabijo. V ostalem pa je razpoloženje napram Jugoslaviji v Rusiji neizpremenjeno.

Z genovske konference.

Odgovor naše delegacije na Čičerinove bajke.

ZM Beograd, 4. maja. Naša delegacija v Genovi namerava na mahinacije naših nasprotnikov in na Čičerineve trditve odgovoriti. Predvsem bo povdarila, da predstavljajo Jugoslovenci enoten narod. Hrvati niso nikaka narodna manjšina, temveč so enako suvereni del celokupnega naroda, kakor Srbi ali Slovenci. Nasprotja so nastala samo glede notranje ureditve države.

Angleži obtožujejo Francijo, da hoče razbiti konferenco.

DKU London, 3. maja. »Daily Chronicle« poroča iz Genove, da je vsled postopanja francoske delegacije v ruskem vprašanju nastala na konferenci resna kriza. Poincaré je napravil zadnji poskus, da razbije konferenco. Težišče pozornosti je vsled odgovorjanja Barthouja preneseno v Pariz.

Čičerinov protest.

DKU Genova, 3. maja. Čičerin je poslal predsedniku konference de Facto pismo, v katerem protestira proti temu, da se ruska delegacija ni pritegnila odboru za delavska vprašanja, dasi ravno je Rusija prva država, katere ustava temelji na politiki delavskih interesov.

Francoski odpor proti sklicanju vrhovnega sveta.

DKU Pariz, 3. maja. (Havas). Takaj navzoči člani senatnega odbora za zunanje zadeve so imeli danes posveto- vanja o zunanjem položaju. Soglasno so pritrdili, da morata Francija in Belgija nastopati enotno in izdelati skupen memorandum na zastopnike sovjetske Rusije. Izjavili so, da nikakor ni domustno, da bi se ostal vrhovni

svet v Genovi, tembolj ker je politično ozračje vsled dogodkov na konferenci zelo nejasno. Kar se tiče možnosti, da bi morali zavezniki ali Francija sama skleniti nadaljne sankcije, če bi Nemčija odrekla, so bili senatorji mnenja, da je treba voditi politiko močne roke in da ima Francija dovolj sredstev za v postev dole operacije.

DKU Pariz, 3. maja. (Havas). Po današnjih vesteh je toliko kot gotovo, da Poincaré ne bo privolil v nobeno sklicanje vrhovnega sveta pred 31. majem. Dr. Bergmann se je vrnil v Pariz in je pričakovati, da bo staval reparacijski komisiji v imenu nemške vlade nove pogoje.

Barthou v Parizu.

DKU Pariz, 3. maja. Minister Barthou je dopel danes ob 10.30 v Pariz.

Novi reparacijski načrt Lloyd Georgea.

DKU London, 3. maja. Diplomatični korespondent »Daily News« poroča iz Genove, da prinaša Barthou v Pariz nov načrt Lloyd Georgea glede ureditve zavezniških vojnih dolgov in reparacij. Načrt določa reparacije na 110 milijard ter jih deli v dve kategoriji. Po tem zmanjšanju reparacij lahko najame Nemčija inozemsko posojilo, ki bo zadostovalo za dobo 5 let. Če bo ta načrt sprejet, bo spremenjen ves reparacijski problem.

Čehoslovaki in ruska spomenica.

DKU Praga, 4. maja. »Češke Slovo« piše, da češkoslovaška delegacija v vprašanju ruske spomenice ni mogla slediti francoskemu stališču, če tudi si Češkoslovaška ne obeta posebnih koristi od Rusije, je potrebno, da se uredi razmerje med obema državama iz stališča lastnih interesov.

telo vzbuditi v Evropi mišljenje, kakor da so Jugoslovenci oni turbulentni element, ki ne more živeti brez vojne. Plod teh italijanskih intrig je bil tudi znani memorandum Loyda Georgea jugoslovenski vladi. Konferenca ambasadorjev je napravila Jugoslaviji veliko krivico, da ji je navrgla one meje iz l. 1913, kar je znano, da je te meje določila bivša Avstrija, ki je pri vsakem svojem početju gledala na to, da oškoduje predvojno Srbijo. Ta meja je bila v korist Avstrije, ker je silila Srbijo, da drži napram Albaniji stalno močno obmejno posadko.

Za rešitev albanskega vprašanja se je stavilo že vse polno predlogov, sedva pa je bila večina teh predlogov stavljena s strani zainteresiranih, torej ne popolnoma objektivnih krogov. Baerlein misli, da bi kljub vsemu bil vendar predlog g. Trumbića še najboljši. Trumbić predlaga namreč, naj bi se Albanija organizirala kot popolnoma neodvisna država, kateri bi pa nezainteresirane velesile dovolile znatno posojilo, s katerim bi se dalo zgraditi komunikacije ter ustanoviti šole itd., posebna od teh sil določena kontrolna komisija pa bi morala paziti na to, da bi se ta denar res porabil v navedene namene ter da bi v zemlji tudi res vladal mir. Albanija bi kot taka ne smela imeti nikake vojske, ampak samo policijo. Baerlein je trdno prepričan, da bi, ako bi se izvedel ta Trumbićev predlog, zavladal v Albaniji kmalu mir ter bi prenehala sedanja na dnevnem redu se nahajajoča razbojništva.

Nepoznavanje tega dela Balkanskega polotoka, pravi Baerlein, je povzročilo mnogo neupravičenih napadov na Jugoslavijo. Angleški »Balkanski komitet« v Londonu, katerega član je bil tudi naš znani prijatelj dr. Seton Watson (Scutus Viator), je koncem lanskega leta izdal nek memorandum, ki je bil napram Jugoslaviji in Jugoslovenom tako krivičen, da je Watson radi tega izstopil iz njega. Pa tudi drugih primerov je brez števila.

G. Baerlein je sam potoval po Albaniji, živel delj časa med Albanci ter se večkrat tudi razgovarjal z njimi in čul na lastna ušesa, da bi se mnogi prav radi pridružili Jugoslaviji, če ne zaradi drugega vsaj radi tega, da bi bili obvarovani večnih nemirov in napadov in varni svojega imetka. Italija pa je ona, ki neprestano ovira napredek Albancev, ker jih vedno znova ščeva drugega na drugega, povzročajoč tako posebno na jugoslovenski meji neprestane nemire. Ko bi Italija nehala s svojim hujskanjem bi se Albanija kmalu konsolidirala ter živela z Jugoslavijo v prijateljskih odnosih, ker stoji vsa Jugoslavija, tudi Srbija, na principu: Albanijo Albancem...

Tako piše o Albaniji ter o njenem razvoju do Jugoslavije in obrtno nepristranski Anglež, ki se je o vsem tem sam prepričal na licu mesta. In kako drugačna je sodbja tega človeka kakor pa ona »Slovenčevaga« misijonarja, kateremu gre očividno le zato da med vernimi klerikalnimi ovčicami v Sloveniji le še bolj očmi Srbe in ne so skupno državo.

Klerikalizem na Slovenskem.

Če hočemo pravilno presojeti politiko naših separatistov, se moramo seznaniti s podobnimi primeri v drugih državah. Zelo sliha politiki naših klerikalcev in drugih plemenskih separatistov je na pr. politika slovaških klerikalcev (»lučovcev«, ljudske stranke), ki ji stoji na čelu »ater« Andrej Hlinka.

Hlinkova stranka je sklenila poslati genovski konferenci memorandum proti Českoslovaški republiki. Smešno je, kako Slovani sramote in obtožujejo samega sebe pred tujim svetom. Toda fanatikov ni nič sram. Hlinkova stranka pa ni pomislila, da dela račun brez krčmarja. Proti njenemu memorandumu so vstale druge slovaške stranke, ki zastopajo 782.131 glasov, dočim jih klerikalna zastopa samo 235.810. Toda tu ne gre zgolj za formalno strankino moč, temveč tudi za moralno upravičenost njenih zahtev. Kako izgleda slovaška klerikalno-avtonomistična stranka s tega vidika, o tem nam priča proglas, ki so ga izdale na slovaški narod in na vso politično javnost sledeče slovaške stranke: Slovaška narodna in agrarna stranka, stranka malih kmetov »Slovenska domovina«, českoslov. socialistična stranka in českoslov. socialno demokratska delavska stranka. Tu je politika patra Hlinka objavljena pred sodišče cele pošte. Moč je vsak misleč človek si lahko napravi svojo sodbo o vrednosti stranke, ki vodi tako bedasto in škodljivo politiko, samo da pridobi moč in oblast duhovniškim klikam.

Objavljamo najznačilnejše točke iz proglasa slovaških državotvornih strank. Prepuščamo čitatelju samemu, da si napravi paralelo z razmerami v Jugoslaviji in s politiko naših demagogov.

Med svetovno vojno se je slovaški narod skupno s svojimi češkimi brati boril za osvoboditev in proti madžarskem gospodstvu. Tisoči čeških in slovaških sinov so se kot legionarji pridružili antantnim četam. Odlični Slovaki kakor dr. Šober, dr. Hodža, dr. Markovič, dr. Derer in mnogi drugi so bili zaprti in mučeni. Ljudje, ki se danes izdajajo za dobrotnike in predstavitelje slovaškega ljudstva, so pa takrat pomagali sovražniku in tlačitelju Slovakov. Časopisje pravih Slovakov je bilo ustavljeno, klerikalni listi pa so dobivali subvencijo budimpeštanske vlade. Voditelj slovaške ljudske stranke Ferdiš Juriga in František Jehlička sta blagoslovljala avstro-ogrsko orožje, drugi voditelj Grabeč-Orlov je pisal habsburške slavošpeve itd. Stranka trdi, da so si Čehi siloma osvojili Slovaško, da so prevarili svet s trditvijo, da so Čehi in Slovaki en narod, da se sedaj ne kažejo na Slovaškem drugega kot nasilje. Vse to pa je laž. Slovaki in Čehi imajo šele od leta 1844 dva knjiž. jezika. Tisočletja so bili politično ločeni, kljub temu pa se je ohranila med njimi enotna nacionalna in kulturna vez. To edinstvo sta utemeljila Ciril in Metod, potrdili pa so jo tudi Kollar, Šafarik, Štur in Hviezdoslav, vsi odlični slovaški pisatelji in nacionalni bojevniki. Ob prevratu je ves slovaški narod izrazil zavest edinstva českoslovaškega naroda. Vse stranke so izdale proklamacijo, ki so jo podpisali tudi predstavitelji ljudske stranke; Hlinka, Juriga, Kmetko itd. Ljudska stranka je nadalje sodelovala pri ustavni zakonodaji in je skupno s drugimi strankami sprejela ustavo. Sedaj pa pred tujim svetom pljuje na to ustavo, za katero je 29. februarja 1920 glasovala sama in jo sprejela brez vsakega pridržka.

M. Kovačič:

Šestdesetletnica Sokolstva.

Bilo je v oni dobi, ko so se začeli narodi propale avstro-ogrske države še le počasi buditi k narodni zavesti in političnemu življenju. »Pomlad narodov«, leto 1848 s svojo marčno revolucijo je sicer že davno minila, vendar so bile lastovnice, ki so jo naznanjale še vedno maloštevilne. Šaj se je le 1. 1867 posrečilo na pr. dati našim rojakom hrv. imena to za plačilo za usluge storjene Dunaju, kar so dobili Madžari za kazen (nagodbo)! V tej dobi, v l. 1867 se je porodila možna nesmrtna slava, dr. Miroslavu Tyršu, srečna misel, da je treba, ker biva zdrav duh le v zdravem telesu, postaviti tudi telesno vzgojo v službo narodni ideji, ki naj dovede narod enkrat k samoosvoboditvi, k svobodi. In tako je postalo to leto 1862 rojstno leto »Sokola« v Pragi, ki mu je stal na čelu kdaj prvi starosta Tyršu kongenijalni Jindřich Fügner, in s tem vsega Sokolstva.

Pod madžarskim gospodstvom niso imeli Slovaki nobenih jezikovnih in kulturnih pravic. Niso imeli niti univerze, niti ene srednje in meščanske šole in zelo malo slovaških ljudskih šol; slovaški jezik je bil prepovedan pri sodnih in v vseh drugih uradih. Slovaškom so bile oropane vse politične pravice. Danes — izza treh let po nastanku českoslovaške republike na Slovaškem ni otroka, ki bi ne imel slovaške šole. Vlada je izdala več slovaških šolskih knjig, kakor madžarska vlada tekom enega tisočletja. Pri vseh uradih in v vseh sodiščih je slovaščina uradni jezik. Narod je dobil široko volilno pravico. Slovaško dijaštvo uživa državno podporo; kjer je le mogoče, se nastavlja slovaški uradniki. Dasi ravno še ni dovršena agrarna reforma, je vlada razdelila med ljudstvo več kot 200.000 ha. veleposestniške zemlje. Tu di religiozne naprave uživajo vso zaščito. Vlada ni odpravila niti enega samostana in zaprla niti ene cerkve; duhovščino podpira s tem, da plačuje 40 mil. kron na leto kot kongruo. In vendar lažejo o protikrščanskemu delovanju českoslovaške vlade na Slovaškem.

Te trditve označujejo v zadostni meri brezglavo, poneumnevalno, lažljivo in demagoško politiko slovaških klerikalcev, gorečih zagovornikov avtonomije in plemenskega separatizma. Tem ljudem ni do resnične, prave avtonomije in narodnosti jim je deseta skrb — saj so njih cerkveni interesi popolnoma centralistični in narodna zavest zmeraj na prodaj — njim je le do oblasti in moči. Zato tako pogosto spreminjajo svojo taktiko, zato lažejo in zavijajo ter hinavsko iščejo dokazov za v obraz bijoče laži, ki jih pred ubogim ljudstvom z znano pridigarско retoriko oznanjajo kot prave božje resnice! Da bi bil klerikalizem stranka načel, kakor oni trde, je pesek v očistim, ki si ga dajo sipati. Taki so klerikalci pri nas in drugod; tak je klerikalizem na Slovaškem in v Jugoslaviji, zato pa tu in tam avtonomistično-separatističen in brezdomovinski.

Politične vesti.

* Rapalska pogodba se predloži Zvezi narodov. Iz Beograda poročajo, da je dobil zunanji minister dr. Nišić pred svojim povratkom v Genovo striktna navodila vlade, da zahteva od Italije v Rapallu, da brez pridržka pristane na izvedbo rapalske pogodbe. Ako bo Italija ta ponovni predlog odbila ali skušala zadevo še nadalje zavlačevati, potem ima dr. Nišić nalog pregajanja takoj ukiniti in rapalsko pogodbo se predloži v registracijo in arbitražo Zvezi narodov.

Dnevna kronika.

— Pri poroki Nj. Vel. kralja Aleksandra bo zastopal českoslovaško republiko ministriški predsednik in zunanji minister dr. Beneš.

— Dr. Kukovec za prekmursko železnico. Kakor poročajo iz Beograda je poslanec dr. Kukovec interveniral pri

saoobračajnem ministru v zadevi železniške zveze Murska Sobota—Ormož. — Minister je izjavil, da je sedaj odredjena revizija trase, ki jo izvrši zagrebska direkcija. Detaljni projekt na katerem se že v vneto dela se bo dovršil, čim bo revizija zaključena, kar bi se naj zgodilo še ta mesec. Takoj na to bo gradnja železnice razpisana. Poslanec dr. Kukovec se je obrnil tozadevno tudi na železniškega direktorja Frančiča v Zagrebu, da pospeši revizijo ter bo prihodnje dni imel z njim posebno konferenco. Kakor se doznava, zagrebska direkcija še dosedaj ni izvršila ministrske odredbe, da mora takoj vrniti inventar železniške proge »Sobota—Hodoš. Poslanec Kukovec je ponovno interveniral, da se to takoj zgodi.

— Profesorski izpit iz moderne filologije je napravil z dobrim uspehom g. Rudolf Kranjec, suplent v Celju.

— Konferenca okrajnih glavarjev Slovenije se je vršila v sredo pri pokrajinskem namestniku Hribarju v Ljubljani. Razpravljalo se je o predstojajoči upravni razdelitvi Slovenije ter o drugih važnih tekočih vprašanjih.

— Autovožnja Maribor—Sv. Lenart—Sv. Trojica. V dostavku k svojočasnemu inseratu nas prosi »Autodružba pri Sv. Lenartu« da objavimo, da vozi dnevno auto izveniši nedelje le do Sv. Trojice in to tako dolgo, dokler bode odprt promet med Gorinjo Radgono in Mariborom. Vozni red se v interesu občinstva spremeni v toliko, da bode vozil voz že ob 6.30 od Sv. Trojice in šele ob 15.30 iz Maribora.

— Vprašanje žel. zveze s Prekmurjem ne pride z mrtve točke. Delajo se variante, detaljni projekti itd., toda uspehov tega dela javnost ne vidi ter postaja nestrpna in pesimistična. Že dolgo obljubljena komisija iz Beograda ne pride od nikoder. Ali bi se to delo ne moglo pospešiti, posebno v centralah, ki si baje — zagrebska in beogradska — celo nasprotujeta? Z življenskimi interesi celih pokrajin se ne sme igrati noben birokrat.

— Z mostom pri Veržeju je zveza Murskega polja s Prekmurjem vsaj deloma izvršena. Toda le nekako v teoriji. Zakaj most sam ostane tako dolgo za tovarni promet neraben, dokler se dovozna cesta — in sicer novi del — temeljito ne popravi. Gramoza je na njej dovolj, toda kolesa težkih vozov in avtomobilov se vdirajo vanj tako globoko, da rabi na pr. tovarni avtomobil za progo 4 km celo uro, povrhu pa še prazen. Največja napaka je v tem, da cesta ni povaljana; sploh pa gradbeno vodstvo ni imelo valjarja. To se mora takoj popraviti. V Ljutomeru leži že leta kamenit valjar in nihče se ne briga zanj. Pozivljamo odgovorne faktorje, da se nemudoma pobrigajo za stvar ter rešijo sebe in državo smešnosti. Kajti smešno in ob enem žalostno je, ako se ponasamo s tem novim mostom, če je vsled slabih dovoznih cest za promet neraben. Mor-da bi Ljutom. valjar vsaj za silo zado-stoval. Sicer pa, čemu ga tudi v Ljutomeru nihče ne rabi? Le poglejte naše razgrane ceste! Gotovo jim valjar ne bi škodoval.

— V Mariborski koči na Pohorju znaša od sedaj naprej prenočnina 32 K

nasprotnikom, v katere so se zakopali »Sokolovi« krempļji. In zmaga je bila »Sokolova«. Kadaver narodnega in političnega zatiralca je padel, zmrvljen po udarcih »Sokolovih« peruti, in danes se brati »Sokol« visoko nad oblaki z belim orlom.

Silni razmah Sokolstva in ogromno delo, ki se vrši v sokolskih telovadnicah, naj dajo slutiti le nekatere številke. Češko slovaško Sokolstvo na pr. šteje danes blizu 2200 društev in krog 700 odsekov, torej skoro 3000 sokolskih organizacij, ki tvorijo 48 sokolskih žup. Ta ogromna masa šteje krog pol milijona članstva. Zato se ne smemo čuditi, da je českoslovaško Sokolstvo prijavilo okroglo 12.000 udeležencev za letošnji vsesokolski zlet v Ljubljani.

Ali vzemimo svojo lastno, jugoslovensko sokolsko armado, ki se je na sokolskem saboru v Novem Sadu leta 1919 strnila v enotno falango in stoji kot taka vredno ob strani svoji českoslovaški posestrimi. Statistika za leto 1920 na pr. izkazuje krog 63.000 sokolskih pripadnikov. (Od 1. 1. 1921 do sedaj je seveda tej kakor tudi vsem ele-

za osebo; člani SPD plačajo 20 K. toda največ dve noči zaporedoma. Meseca majnika se računi udeležencem šolskih izletov pod vodstvom učiteljskih oseb samo osem kron za prenočišče, da se pospešuje zanimanje za planinstvo med šolsko mladino.

— Uboj pri Sv. Lenartu v Sloven-skih goricah. Dne 2. t. m. se je vršil pri Sv. Lenartu v Slov. goricah nabor. Da so se fantje po stari navadi napili, je samobesbi umerno. Posebno se ga je navlekel neki Štuber, doma od Sv. Barbare. Bil je pijan že dopoldan ter v svoji pijanosti nadlegoval in dražil tudi druge. Na poti proti domu je zopet izžval prepir, kateremu je sledil pretep, pri kateremu ga je eden njegovih tovarišev udaril s sekuro po glavi tako močno, da je takoj obležal mrtv na tleh.

— Vlom v poštni urad pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V noči od nedelje na ponedeljek je do sedaj neznan zlikovec vlomil v poštni urad pri Sv. Lenartu. Kakor je pokazal krajevni položaj, se je skril bržčas že med uradnimi urami na stranišču ter poskušil potem svojo srečo ponoči. Preiskal je predvsem omare v poštarjevi sobi, katera je zraven uradnega prostora. Gos-poda poštarja namreč ni bilo doma. Razmetal je vso obleko ter pregledal miznico in ukradel iz nje 1500 K. Nato se je podal v uradne prostore ter navrtal železno blagajno. To delo je izvršil precej nespretno, ker se je pri tem očitno ranil, kar svedoči poškroplje-na kri na in okoli blagajne. Napravil je le majhno luknjo ter vjel s prsti le nekaj znamk, potem pa je bil očitno pregan po ropotu domu prihajajočega poštarja. Pobegnil je skozi okno, ne da bi prišel do onih 120.000 K, katere so bile v blagajni.

— Žrtve klerikalizma. V Cerkljah pri Brežicah je v nedeljo 30. aprila desetletni Orel Jamnik iz političnega sovražstva z nožem zaklal devet-najstletnega Sokola Martina Jurešiča iz Črešnjice pri Cerkljah. Tamkajšnji župnik Züst pa je umorjenemu kot Sokolu odrekel cerkven pogreb. Jurešiča, ki je bil priden, pošten in splošno priljubljen mladenič, so pokopali Sokoli sami ob ogromni udeležbi raznih sokolskih društev in neštete občinstva.

— Za nadškofa v Sarajevu je imenovan vrhbosanski kapitulat, škof dr. Šarić.

— Poštni promet z Albanijo se odvri v kratkem. Tozadevna pogajanja med našo in tiransko vlado so že v teku.

— Najvišji hiša v Jugoslaviji bo novo poslopje Centralne banke v Beogradu, ki bo imelo deset nadstropij.

— Komunistična brošura proti naši državi. V Genovi so prošli terek komunistični agenti delili novinarjem v novinarskem domu brošuro »Barbari Evrope«, ki govori o obznani in zatiranju komunizma oziroma politične svobode v Jugoslaviji. Na interpelacijo naših novinarjev so se morali odstraniti.

— Italijanska kultura. Prejeli smo Te dni sem se vozil v brzovlaku in imel priliko govoriti z dvema nemškima trgovcema, ki sta se ravnokar vračala iz Trsta. Pripovedovala sta o do-

dočim številkam pristeti pravilni procentualni prirastek, ki mi pa ni na razpolago.) Bili so včlanjeni v 338 društvih, ki so tvorila 26 žup. Kot telovadcev je bilo v istem letu vpisanih 29.847 oseb; telovadili so ob 77.500 telovadnih večerih in dosegli skupen obisk 1.548.024 ali 20.285 oseb na uro.

Dasi so to ogromne številke, se seveda nikdo ko naše Sokolstvo samo ne zaveda bolj, da ga še čaka ogromno delo. Kljub temu lahko tudi že danes gleda s ponosom na sokolsko stavbo, kakršna je ob šestdesetletnici Sokolstva.

Tudi »Sokolsko društvo v Mariboru« se je odločilo, da proslavi dostojno to obletnico s svojo akademijo 6. maja. Zeleti mu je lepega uspeha, ne radi njega, kajti ena naših parol se glasi: »Ne korist, ne slavo, ampak zato, da v tem ali onem srečanju, v naših srcih pa oživi plamen svete ljubezni do vzvišene sokolske ideje.

Podpirajte Jug. Matico!

Mariborske vesti.

Maribor 4. maja 1922.

godkih, ki sta jih videla na lastne oči in ki lepo ilustrirajo razmere v Trstu ter vso propadanje italijanske kulture. Pred 1. majem je bilo politično ozračje zelo napeto. Kar zaporedoma so se dogajali večji ali manjši spopadi med fašisti in socialisti. V enem takih spopadov sta bila ubita dva moža. Spravili so ju v mrtvašnico tržaške bolnice. A še tu je bila nevarnost, da se zgodi nad mrtveca kako žetostvo. Zato so ju dali zastražiti z vojaško stražo in z oklopnim avtomobilom. Še zanimivejši pa je bil pogreb teh žrtev. Sprejeli so dva oklopna avtomobila, na to policijski oddelek pešcev, potem kondukt, pa orožništvo in zadaj zopet dva oklopna avtomobila. Tako se v Trstu pokonja pujejo žrtve političnih strasti! Ali ni bilo povsem tako v propadajočem Bizantu, v španskih in mehiških meščanskih vojnah itd. — povsod tam, kjer je nastopalo popolno propadanje naroda? Tujec, ki pride iz zdravjših razmer, zadostuje ta slika, da si ustvari svoje mnenje o »dvatisočletni kulturi« in o barbarih. Vse drugo je odveč.

— **Vlom in tatvina.** V torek 2. t. m. so neznani tatovi vlomili pri posestniku Francu Korošcu v Sp. Breznici ob Pekel. Odnegli so obleke v vrednosti 12.000 K. Lopove išče orožništvo.

— **Viharen 1. maj v Italiji.** Prvi maj je bil v nekaterih krajih Italije zelo vihar, prišlo je do številnih spopadov med komunisti in fašisti. V Megliadinu pri Padovi sta bila dva fašista umorjena, eden pa ranjen. V Bologni je bil umorjen 1 fašist, dva pa sta bila težko ranjena.

— **Demonstracije v Berlinu.** V torek popoldne se je vršilo pred magistratom v Berlinu veliko protestno zborovanje, ki so ga sklicali mestni namestniki in delavci v protest proti temu, da so bile odbite njihove mezdne zahteve. Kakor javlja policijsko poročilo, je prišlo na tem zborovanju do zelo burnih prizorov in do ostrega spopada med policijo in demonstranti, ki so hoteli prebiti policijski kordon in priti v mestno zborovalnico, kjer je ravno zboroval mestni zastop. Ker se množica ni dala potisniti nazaj, je policija z nasajenimi bajoneti in izdrtimi sabljami naskočila vrste demonstrantov. Pri tem je bilo 10 oseb ranjenih in 10 hujskačev aretiranih. Šele zvečer je nastal pred magistratom popoln mir.

Dopisi.

Slov. Bistrica. Gledališka prireditelj naša Čitalnice v soboto 29. aprila je jako lepo uspela, tako glede obiska kakor glede režije in nastopa igralcev. V režiji si pač želimo še izpopolnitve zlasti glede naravnosti v igri in glede pravilnosti jezika in izgovorjave. Čitalnica in diletanti vrše izredno kulturno delo, zato jim kličemo: naprej po začrtani poti do pravega uspeha!

Iz Slovenjgradca. Za politični okraj Slovenjgradec, to je okraj okraja Slovenjgradec, Soštanj, Marenberg in Prevalje se ustanovi »Zadruga gostilničarjev in krčmarskih obrti« v najkrajšem času. Ustanovni shod se pravočasno razglašil potem časniki in deloma osebno ali pismeno.

JDS.

Demokratski diskusijski večer prireditelj kulturni odsek krajevne organizacije Dem. stranke v Mariboru v četrtek 4. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani restavracije Halbwidl v Jurčičevi ul. Predava g. dr. Reisman o českoslovaški narodni demokraciji, nato diskusija. Sodelujoči in prijatelji iskreno vabljeni.

Zbor zaupnikov JDS za Slovenijo, ki bi se imel vršiti 7. t. m. v Ljubljani, je na nedoločen čas odložen.

Krajevna organizacija JDS se je osnovala 1. maja v Dol. Lendavi. Predsednikom je izvoljen g. Fr. Golob.

Demokratska zmagala pri občinskih volitvah v Južni Srbiji. Preteklo nedeljo so se vršile v onih občinah Južne Srbije, ki so po neučinski pogodbi pripadle naši državi, občinske volitve. V karibrodskem in vranjskem srezu ter okoli Strumnice je vsega skupaj volilo 26 oseb. V vseh teh občinah je zmagala demokratska stranka in sicer je dobila absolutno večino v 21 občini, v 5 pa znatno manjšino, doim se giblje večino dobili radikali. V demokratske roke je prišel tudi Caribrod.

m Današnjega diskusijskega večera krajevne organizacije v Mariboru v hotelu Halbwidl (Jurčičeva ulica) se udeležijo tudi g. dr. Vekoslav Kukovec. Sodelujoči pridite polnoštevilno!

m Umrla je v splošni javni bolnici dne 3. t. m. gdca Ema Veit v starosti 25 let.

m Imenovanje. Pri glavni carinarni v Mariboru so imenovani carinik 2. razreda Žarko Vakanjar za revizorja 5. razreda, carinik 3. razreda Miodrag Janković za revizorja 5. razreda ter carinik Dragoljub Pavlovič za carinika 4. razreda.

m 80.000 dinarjev izredne podpore je dobilo — kakor ste že poročali včeraj — naše mariborsko gledališče. Pri bito bodi, da je to zasluga našega poslanca g. dr. Kukovca, ki je tako dolgo vrtal pri min. Pribeževiču in drugih, da je izvrtil to luknjo. Vkljub temu pa se bodo še našli »umetniki« s tega gledališča, ki bodo po javnih lokalih zabavljali manj in na druge politike, češ, da so vsi sami koritarji.

m Predavanje v Ljudski univerzi. V petek ob 8.20. uri predava v mali kazinski dvorani urednik Vekoslav Spindler o zgodovini časnikarstva. Predmet je že sam na sebi tako zanimiv, da mora zainteresirati najširše sloje. Pričakujemo, da bo udeležba kar najštevilnejša.

m Mariborska podružnica SPD priredi v soboto dne 6. t. m. izlet na Klopni vrh k svoji na novo opremljeni koči, ki se nahaja v neposredni bližini lovske kočice grofa Zabea. Prenočišča na razpolago. Od tam prihodnji dan izlet k Sv. Aneži, k otvoritvi Ruške kočice. Vodnik g. dr. Brenc. Odhod v soboto z vlakom od glavnega kolodvora ob 15. uri.

m Mariborska podružnica SPD javlja, da se bodo vršila otvoritev Mariborske kočice dne 21. maja z majhno planinsko veselico; kočica na Klopnem vrhu pa se bodo otvorila ob Binkoštih ob priliki, ko priredi ljubljanski turistijski klub »Skala« izlet na naše Pohorje. Dne 2. julija t. l. se pa priredi velika planinska veselica v Ljudskem vrtu, nakar se opozarjajo že sedaj vsa druga društva.

m Slovensko obrtno društvo v Mariboru opozarja vse svoje člane na naredbu o nobenju draginje, glasom katere je primoran vsak trgovec in obrtnik, predmete, ki jih ima na prodaj, vidno in razločno z prodajnimi cenami označiti. Da ne bo kdo v sled tega s tozadevno naredbu v konflikt prišel, naj vsak obrtnik v svoji prodajalni in izložbi prodajne cene vidno in razločno označi.

m Prošnja za dve ubogi vdovi. V veliki bedi živita v Mariboru dve vdovi, ena z 2 bolnimi otrokoma in ena s 5 otroci. Usmiljena srca se prosijo, da izročijo podpore zanje v našem uredništvu, kjer so tudi imena obeh na razpolago.

m O tihotapstvih višjih organov obratnega ravnanja j. ž. se zadnje dni mnogo govori po Mariboru; ker prehajajo te govorice že v fantastične milijonske zneske, katere so baže višji funkcionarji obratnega ravnanja juž. žel. iz Ljubljane pri službenih voznih brez mejo tihotapili posebno pri voznih v salonskem vozu, smo primorani v pomirjenje javnosti in da se izve resnica, pribiti sledeče: Dne 21. apr. je carinska oblast centralnemu nadzorniku A. zaplenila nekaj nenapovedanih jugoslov. tisočakov, drugi dan dne 22. aprila pa so našli v salonskem vozu juž. žel., v katerem se je vozil nadzornik Š. s slugo, različne dragocene preproge, katerih se tudi ni napovedalo v ocarinjenju. To gotovo ni so dobri zgledi za podrejeno osebje. Ljudstvo se pa tudi vprašuje, kako bo postopalo v teh slučajih obratnega ravnanja, ki je pomočnega delavca O. radi enkratnega neznanega tihotapstva dne 15. febr. 1921 odpustilo iz službe. Tudi je ljudstvo radovedno, kdaj bodo prenehale vožnje raznih višjih funkcionarjev železnice v salonskih vozovih?

m Dečka — štota. V torek sta se pripeljala v Maribor 2 dečka, stara 9 in 12 let, ki jih je poslal sem naš konzulat v Berlinu. Dečka z imenom Abram sta iz Broxja pri Dobrovi, sta bila s starši na Westfalskem, kjer

je bil oče rudar. O očetu po vojni ni več sledu, mati je pa pred kratkem umrla, dečka sta ostala siroti, sama na svetu. Oddana sta bila v oskrbo deškemu zavetišču v Mariboru.

m Mesec maj nosi časten naslov meseca ljubezni. Izgleda pa, da letošnji deževni maj tudi na ljubezen slabo vpliva ter prinaša tudi zaljubljenim samo nesrečo. Vsled tega je padel ljubzenski barometer pri 19-letni sobarici Nežiki Doberšek. V svoji tugi je sklenila, da si konča življenje ter je spila hud strup — arzenik. Rešilni oddelek jo je prejel v bolnico in upati je, da bo zdravnik razgnal meglo, ki zakriva njeno majniško solnce. Tudi 47-letni Mariji Enzi je prinesel oboževani maj hudo razočaranje. V svoji nesreči se je zatekla k alkoholu, ter se je tako opila, da je zdravnik konstatiral zastrupljenje z alkoholom. Prepeljali so jo v bolnico. Upajmo, da bo kmalu posijalo pravo majniško solnce, ki bo prineslo vsem novega življenja.

m Kdo naj ga vzame? Danes zjutraj ob pol drugi uri so prepeljali iz Murske Sobote oficijala Ivana Kolmaniča, kateremu se je zmrznil um. Na kolodvoru ga je prevzel tukajšnji rešilni oddelek v svojo varstvo ter ga prepeljal v bolnico. Bolnica se ga je s vsemi štirimi branila, ker nima oddelka za umobolne, kam torej z njim? Rešilni oddelek tudi nima sanatorija za take nesrečneže. Peljal ga je k policiji, da bi ona poskrbela zanj. Toda policija sprejema v svoje varstvo samo zločince. Kam sedaj? Nazaj na kolodvor! — Spremljevalec, ki ga je spremljal do sem, se je že zopet vrnil. Železnica z umobolnimi nima nobenega opravka, policija ga noče sprejeti, torej srečno pot in revež mora sedaj v hotelu »Graf« čakati rešitve. Čudimo se, da v celnem Mariboru ni nobene oblasti, ki bi se za tega nesrečneža pobrigala.

m Pri igranju ponesrečil. Na potu iz šole se je včeraj ponesrečil 12-letni učenec Avgust Kožinek, stanujoč pri svojih stariših v Tattenbachovi ulici št. 7. Otroci so se domov grede igrali. Pri tem je Kožinek padel ter zadobil na glavi globoko rano, ter je moral na rešilnem oddelku iskati pomoči.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Opozarja se na razprodajo ostanke pri tvrdki. Kamničnik na Grajskem trgu št. 1. Glej oglas.

Kultura in umetnost

x Veliki simfonični koncert v Göttingu dvorani dne 3. maja 1922. Prijeten spomin je zapustil med nami g. Cibulski s svojim lanskim koncertom. Priznati mu moramo da je tokrat naše dobro mnenje v njem še podkrepil, kar mu je pričel zaslužni aplavz po vsaki točki zanimivega sporeda, s katerim mu je mariborsko občinstvo izkazalo svoje simpatije. Če upoštevamo dobrodelni značaj prireditve, kateri ni dopuščal iz gmočnih ozirov mnogo vajin če pomislimo na neumnost orkestra nam je nudil g. Cibulevskij mnogo. — Izvajanje prve točke nas ni povsem zadovoljilo. Podana je bila brezbarvno in zato ni mogla ogreti. Bolje se je posrečil simfonični poema »Stenka Razin«. Bariton g. Komarevskij je v posesti dobrega materiala, kateremu pa žal manjka višina. Vsled tega ne more doseči zaželjenega cilja. Z veseljem smo zopet slišali g. Brandl-Pelikan, katera je pomnožno dokazala svoje zmoglosti. Posebno »Parsifal - Paraphrase« se ji je izborno posrečila. Vreden drug ji je bil spremljevalec gosp. Frisch »La grande Pasque russe« je bila z ozirom na težko skladbo podana dobro. Izvzemši par netočnosti v orkestru. Izborno je pokazal svojo spretnost in svoje znanje mojster Cibulevskij z veličastno skladbo »1812 leto«. Mojskiro je obvladal partituro in orkester. Za nekatera nesoglasja med posameznimi instrumenti ni on odgovoren. S to točko je brezdvomno dosegel višek večera. Dvorana je bila dobro zasledena, posebno častno zastopano kakor vedno dijaško stojišče. Občinstvo ni štelo dilo s priznanjem, tako da je dodala ga. Brandl-Pelikan dve točki in se je moral na splošno željo ponoviti del Čajkovskega »1812 leto«. Bil je v splošnem lep večer in si želimo kmalu dru-

gega, seveda po temeljitejših pripravih.

x Pistorjev portret ravnatelja Pirea. V izloženem oknu trdnice Makotter v Slovenski ulici je razstavljen olinati portret ravnatelja Matije Pirea, dele akademičnega slikarja Pistorja. Portret je izdelan mojstersko ter spominja na portrete slavnih mojstrov Rembrandta, Rubensa in Van Dyka. Opozorjamo nanj naše občinstvo. Pistor je nedvomno eden najboljših portretistov ter zasluži vso pozornost.

x Slovenska noviteta v Mariborskem gledališču. Prihodnji teden vprizori mariborsko gledališče najnovejšo slovensko delo pisatelja Ak Remca »Kirke«. »Kirke« je verižniška komedija, verno zrcalo povojne dobe, kjer se je tekmovalo v verižništvu in špekulaciji. Ker je delo še danes zelo aktualno in odaruskó dobro zasnovano, je pričakovati najboljšega uspeha.

x Peta dijaška predstava v Narodnem gledališču. V petek, dne 5. maja ob 15. uri se vrši v tuk. gledališču peta dijaška predstava. Vprizori se delo znamenitega pisatelja Jerome K. Jerome »Neznani prijatelj«.

x Lavter računica I. del je po dolgem času na novo izšla, ter je v zalogi knjižarne V. Weixl v Mariboru, na kar se šolska vodstva in občinstvo opozarja.

x Hermes. Dijaki trgovske šole so izdali 4. številko svojega litografirane lista, ki prinaša: S. Slovanovič: Narod očistite peg. Pomač (pesmi). — Jurhar: Macedonija in Macedonci. — Slavoljub: Po življenja cesti, Aforizmi o delu (pesmi). — Stane Cunder: Poljedelska produkcija in nje izvoz. — Slavoljub: Tvoje ime. — Zvonko Punčar: Ženska v trgovini. — S. Slovanovič: Sport. — F. Mažuranič: Par distance (prevod). — Slavoljub: »Tic. — R. Vrbenčan: Katera je prava (pesem). — S. Slovanovič: Resnica. — Le Bailly: Lásica in opica (prevod). — Listnica uredništva.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Četrtek, 4. maja. »Prodana nevesta« Abonnement C.
Petek, 5. maja ob 15.: »Neznani prijatelj« Dijaška predstava.
Sobota, 6. maja »Prodana nevesta« Izv. abon.
Nedelja, 7. maja »Poljska kri«. Izv.

Sokolstvo.

o Članice in naraščalnice, ki sodelujejo pri »ruskem dnevu«, naj se zberejo zanesljivo danes, 4. t. m., ob 17. (5.) uri popoldan v mali dvorani Kazine, (kjer se vrše predavanja Ljud. univerze), da dobijo od odbora za glad. Rus. natančnejše informacije. — Odbor »Sok. dr. v Mariboru«.

o Sokol v Ljutomeru je kupil od Ljut. občine nekdanje sejmšče poleg mašč. šole, kjer namerava postaviti svoj sokolski dom. Odsek za zgradbo se je že sestel ter prične kmalu s svojim delovanjem.

Sport.

: Sestanek igralcev ISSK Maribor se vrši danes 5. t. m. ob 20. uri v gostilni »Maribor«, Grajski trg. Na sestanku se bodo postavile prvenstvene skupine, toraj je udeležba vsakega posameznega igralca nujno potrebna.

: POLNP. 7. t. m. se ima odigrati prvenstvena tekma MAK: Svoboda ob 14. uri na igrišču SV Rapid. Sodnik g. Frankl. Dežurno službo P. O. opravljaja dne 7. t. m. g. Osebič Anton.

: SK Korotan se je 29. aprila združil z I. slovenskim sportnim klubom »Maribor«.

: SK Concordija tekmuje v nedeljo 7. t. m. z ISSK Maribor. »Concordija« je reprezentativno nogometno moštvo Zagreba ter pomeni njen nastop v Mariboru sportni dogodjak. Moštvo »Concordija« je že minulo leto gostovalo v Mariboru ter po krasni igri premagalo »Maribor« z 9:2 in »Rapid« z 6:1.

: SK Celje: Atletik sport klub (Celje) 1:1. Minulo nedeljo odigrana prijateljska tekma je končala neodločeno.

: Avstrija: Madžarska 1:1 (1:0) — Mednarodna tekma odigrana minulo nedeljo v Budimpešti, proti pričačvanin ni izšla v korist Madžarske.

Pretrgana pesem

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa, prevel Vinko Albič.

(Dalje).

(3)

O teh besedah, ki jih je izgovoril s prijetnim, sigurnim glasom, je z očmi pokazal na razpadajočo hišico, ki se je nekako pogrezala v bohotnih mladikah vrtnega fižola. — Nekoliko v zadregi, je odgovorila ona: »Mi... stanujemo v njej.« Takoj pa je popravila: »Moj oče, Teofil Wugrajcz, jaz in otroci.«

Njene manire in način govorjenja je kazal, da je bila navajena, vladno vesti se z ljudmi in da si je hitro zopet osvojila sigurnost po mimogredoči zadregi. Preveč je bila navajena, delati samostojno in hitro prihajati do sklepov, da bi jo bilo moglo to nepričakovano srečanje spraviti v zadrego.

»Ljubek kraj!« je rekel on.

»O, jako ljubek!« je ona ponovila živalno, z navdušenjem v očeh. »Tako tiho in zeleno je tukaj...«

»Tiho gnezdece,« je pristavil in vprašal dalje: »Kdo pa je pred hišo nasadil lepe rastline, ki jo obsenčujejo na tako slikovit način?«

Vesela te hvale, je odgovorila z lesketajočimi očmi: »Kaj ne, da je krasno vzpel fižol to leto? Moja sestra in jaz ga nasadiva vsako pomlad, a še nikdar ni zrastel tako visok in gost.«

»Res čudno gost in visok. Tudi na gredici vidim cvetlice. Ali ste tudi te vi nasejali in nasadili.«

»Malo levkoi in resede... a samo malo... Nima va časa, da bi se bolj bavili z negovanjem vrta, čeprav maju to zelo veseli...!«

»Vaša sestra je gotovo starejša?«

»Ne, štiri leta je mlajša od mene.«

»Torej je stara... petnajst let?«

Obmolnila sta; to zadnje vprašanje, ki se ni več nikalo cvetlic, ampak je prehajalo na osebno polje, jo je zopet spravilo v zadrego; nagnila je obraz preko dela in pričela šivati. On je stal ob plot uprt, jo zvedavo gledal in ni mislil na to, da bi nadaljeval izprohod. Način, kako jo je opazoval, in njegova vztrajnost jo je spravljala v še večjo zadrego. Klobuka si ni bil več dal na glavo; njegove velike, sive, mandelinašče oči, ki so tičale globoko v gubastem čelu, so bile vesele, šaliv smehljaj je odseval iz njih. Ta usmev, ponašanje, način govorjenja, ki je sekaj besedne zloge in bil nekako zašegnjjen, ni bil nevljuden, a vsa oseba tujčeva je odsevala nekaj sigurnega in izredno odličnega, kar je nanjo vplivalo omamljajoče in vznemirjujoče. Bilo pa je še nekaj. Vedela je, da se ne spodobijo mladi deklici, s svojim človekom spuščati se v dolge razgovore. Ta pomenek z nepričakovanim šetalcem je trajal že predolgo. A zopet je bila silno radovedna, da bi zvedela, kdo je pač ta mladi mož, odkod in kako je prišel na ta podljudi in zapuščen kraj. Premišljevala je, kako bi kaj natančneje zvedela o tem, kako bi vprašala, a ni ji prišla na misel priprava oblika. Šivala je torej dalje, hoteč počakati, kako se razvijejo stvari, po glavi pa so ji hitele misli: Morda pojde zopet svojo pot? Ali naj jaz vstanem in grem? A to bi bilo nevljudno, celo bedasto. Čemu naj bežim proč? Saj sem vendar v svoji ženčnici. Naj gre odkoder je prišel... Kdo pa je? Kdo bi mogel biti? Lep človek je... Njegov glas je posebno prijeten.

On je molčal nekaj minut, a še vedno ni kazalo, da bo prekinil razgovor in odšel, marveč je pričel z res zelo prijetnim glasom, gladkim kot žamet: »Kaj pa šivate tako pridno?«

Ne da bi dvignila glavo ali oči, je odgovorila ona: »Sraico šivam za brata.«

Smehljaj, ki je šinil tujcu preko ust, ni opazila. »Za odraslega brata?«

»Ne, deset let je mlajši od mene.«

»Torej ste najstarejša?«

»Da.«

»Prej sem v vaših besedah nečesa pogrešil... Rekl ste: moj oče, jaz in otroci... In mati?«

Po kratkem molku je tiho odgovorila deklica: »Mater nimamo že štiri leta, umrla je.«

»In jo nadomestujete pri otrokih...«

Glavo venomer pripogibajoč preko dela in pridno šivajoč, je odgovorila: »Prizadevam si... srčno rada bi storila vse, kar je mogoče...«

Z ustnic in iz oči mu je izgnil šaliv smehljaj, z roko se je vprl ob plot, videti je bilo, da so mu misli krenile v resno smer. Čez hip je izpregovoril zopet: »Vidim knjigo v vaši košarici... ali radi čitate?«

»O da, čitam rada, zelo rada.«

»Kakšna knjiga je to?«

Iztegnil je roko čez plot. Ona se je za hip obojavljala, kakor bi preudarjala, slednjič pa mu je dala, kar je hotel. Napol jezna, napol hvaležna za malo izpremembo v tistem, enakomernem življenju, ni mogla prepoznati različnih misli, ki so ji begale po glavi.

Kaj si neki misli? Tu stoji in se ne gane, razgovarja se, kakor bi bil star znanec. In niti na misli mu ni, da bi povedal, kdo je. To je nevljudno, akoravno je sicer... zelo vlijuden.

Knjiga je imela umazano, obrabljeno vezavo, in je bila sploh razdrapana, ker je bila bržkone čitana pogosto in od mnogo ljudi. Tujec jo odpre, prične listati po njej ter s pogledom obtiči na mestu, ki je bilo podčrtano s svinčnikom. — »Ali ste vi podčrtali te verz?«

»Da,« je odgovorila tiho.

»Ali so vam tako všeč?«

In s pritajenim glasom je pričel čitati podčrtane verz:

»O Litva, dom ti moj! Kot zdravje si mi draga!
Le on ti ceno ve, zna, kako si mu blaga,
ki te je zgubil. Glej! Krasote tvoje vabo,
vso danes zrem pojoč, ko koprim za tabo!«

Dasi samo polglasno, je to mesto prednašal jako lepo in pristrčno. Deklico je obšel čuden občutek, ki ga je komaj mogla prikriti. Še nikdar ni slišala glasno prednašanih verzov; ta glas pa je zvenel tako mehko in tako toplo, združen z božajočo pristrčnostjo, ki je vidno kipela iz dna srca, in z otožno žalostjo... Prenehaj je za hip in si mislil: »Kako daleč sem zašel od Rochefoucaulda... zašel sem v popolnoma nasprotno smer.« In čital je dalje:

»O Mati sveta ti, ki braniš Čenstohove,
in z Ostrih Bran žariš, ki varuješ zidove
tam v Novem Gradu, ž njim mi čuvaš ljudstvo verno!«

Ne da bi vedela zakaj in odkod, so ji solze zalile oči. Tako se ji je godilo, kadar je čula godbo, kar se je dogajalo le redkokdaj. Sramovala se je solza, a s čustvom sramote se je zopet družilo nekaj jezice. Kaj to pomenja? Ne samo, da se razgovarja ž njo, marveč celo glasno čita iz njene knjige, kakor bi bila že kdo ve kako dolgo znana. In svojega imena še vedno ni povedal! Na tihem si je očitala, zakaj tujca ni vlijudno, a odločno odslovila; potem bi vsaj vedel, da je ogovoril pošteno deklico, ki zahteva od tujca, da se predstavi, predno prične daljši razgovor. Osrčila se je, položila roke z delom v naročje in vprašala z resnim, skoro strogim obrazom: »Ali stanujete daleč oddol?«

Sama je čutila, da je izgovorila ta stavek glasneje, nego je hotela in je prestrogo nabrala obrvi. Sicer pa je vedno tako: ako se mora človek k čemu oimnačiti, navadno pretirava.

Sedaj je dvignil pogled od knjige in odgovoril nekoliko malomarno: »Prav blizu.«

Potem je čital še dva verza. Naenkrat pa, kakor da mu je pri čitanju teh verzov nekaj prišlo na misel, je prenehal, zaprl knjigo in rekel poklonivši se: »Še vedno se vam nisem predstavil. Ne bil bi mislil, da se bo najin razgovor tako raztegnil. Sedaj pa vidim, da bi tak razgovor rad večkrat ponovil ter se vam smel približati tudi v bodoče.« — Za hip je oči uprl v tla, pomislil, potem pa je rekel: »Jaz sem Julij Przyjemski in stanujem tam v oni veliki hiši.«

*) Začetek slavnega Mickiewiczovega epa »Pan Tadeusz«: »Litwo, Ojczyzna moja! ty jesteś jak zdrowie.« — Op. prel.

O teh besedah je z očmi pokazal na knežev grad. Deklica se je razveselila; čutila je, da je bilo zadoščeno družabni dostojnosti; vendar je bila nekoliko osupla.

»Mislim, da nikdo ne stanuje v tem gradu.«

»Dostoj razven oseba res da nikdo ni stanoval v njem, včeraj pa je lastnik gradu za nekaj časa prišel sem.«

»Knez?« je vzkliknila.

Da, knez. Mudil se bo tu nekaj časa, da uredi nekaj stvari, ki se tičejo njegovega posestva in da si po daljši odsotnosti zopet ogleda posestvo.«

Nekaj časa je premišljevala in potem vprašala omahovaje: »Ali ste vi prišli s knezom?«

»Da,« je odgovoril on, »prišel sem s knezom Oskarijem.«

»Ste bržkone na obisku pri knezu?«

»Ne, gospodična. Jaz sem knezov družabnik, živim ž njim in ga spremljam na vseh potovanjih...« Pomislil je za hip in pristavil: »Jaz sem knezov družabnik in obenem njegov najboljši prijatelj.«

Ona si je mislila: »Bržkone knezov tajnik ali pa oskrbnik!« Vedela je, da imajo odlična gospoda tajnike in oskrbnike. Sicer pa je bilo gotovo še več drugih služb in činov, o katerih ona ni vedela ničesar. Koliko pa je čula o velikem svetu? Saj skoro ni prišla ven iz tega mesteca... Ko je čula, da tujec kneza ni prišel samo obiskat, se je nehote razveselila, ne da bi vedela, zakaj. — »Ali je mlad?« je vprašala.

(Dalje prihodnjik.)

Овим обзнаујем све пријатеље и знанце, да поради болести моје домашине нећу славити крсно име на Дјурђевдан.

ПЕТАР Ј. МИОВИЋ.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Poštena, čista, starejša ženska se sprejme čez dan k malemu otroku. Naslov pove uprava. 675 2-2

Hiša z njivo, vrtom in travnikom je v Studencih na prodaji. Ludovik Lesnik, kmet, Obrežna cesta. 662

Dobro ohranjen štedilnik se ceno proda. Gostilna "Balkan", Linhartova ulica 13. 661

Otročji vzciček se proda. Zrinjskega trg št. 6, prilije. 690

Sobu praznu ili nameštenu makar i u okolici grada sa uporabom kuhinje traži mladi par sa trogodišnjim djetetom za odmah. Prihvaćam svaki uvjet, stanbenu dozvolu imadem. Adresu molim ostaviti u dućanu Gosposka ulica 5 ili javiti na tel. br. 230. 691

Stanovanje v ljubljani, srednja mesta, obstoječa iz treh sob in priključni, zamenjam z enakim v Mariboru, najraje v I. ulici na Aleksandrovi cesti ali blizu kolodvora. Ponudbe pod "Stanovanje" na kavarno "Jadrano", Maribor. 665

Dobro ohranjeno moško kolo, znamka "Puch" se proda. Wildenrainerjeva ulica št. 6. 676 2-2

Več tesarjev

in tesarskih predelavcev sprejme takoj IVAN ZAKOTNIK, mestni tesarski mojster, parna žaga, Ljubljana, Dunajska cesta 46. 619 6-6

„Grajska klet“.

Dospelo

sveže morske ribe

najboljših vrst.

Gjuro Valjak, restavratel.

692

NASPROTI KAVARNE „CENTRAL“

10. apr.: **OBVESTILO** 10. apr.:

ATELJE

za umetno knjigoveštvo in izdelovanje okvirjev, združen s trgovino papirja in umetnin - se je otvoril

me 10. aprila ter se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v stroko spadajoča dela, kakor tudi svojo veliko izbiro najprimernejših daril lastnega izdelka.

MIHO VAHTAR, MARIBOR, Gosposka ulica št. 24.

Na Grajskem trgu št. 1

Vsled preureditve trgovine se razprodaja vse manufakturno blago po

neverjetno nizki ceni!

Velika razprodaja ostankov.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij „Tabor“, — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Širite povsod naš list!